

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2022

Aneta Baudyšová

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

**Rozdíly v přístupech KSČM k poslaneckým
interpelacím v 7. a 8. volebním období PSP ČR**

Bakalářská práce

Autor: Aneta Baudyšová

Studijní program: B6701

Studijní obor: Politologie

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Petra Vodová, Ph.D.

Hradec Králové, 2022

Zadání bakalářské práce

Autor: Aneta Baudyšová

Studium: F18BP0069

Studijní program: B6701 Politologie

Studijní obor: Politologie

Název bakalářské práce: Rozdíly v přístupech KSČM k poslaneckým interpelacím v 7. a 8 volebním období PSP ČR

Název bakalářské práce A): Differences in the Communist Party of Bohemia and Moravia approaches to parliamentary interpellations in the 7th and 8th term of the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce pojednává o přístupech koaličních i opozičních poslanců k interpelacím v českém politickém prostředí. Interpelace je jakýsi nástroj využívaný především opozicí, kterým poslanci zpovídají vládu, leckdy konkrétní ministry či premiéra, ohledně jejich rezortních počinání. Interpelace jsou v (českém) parlamentním pořádku součástí systému brzd a protiváh, kdy legislativa kontroluje exekutivu.

Konkrétním úkolem této práce je zjistit, jak (ne)interpelují poslanci české politické strany Komunistická strana Čech a Moravy za minulé a současné vlády ČR, tudíž za dvě volební období, která se v případě KSČM liší tím, že aktuální vládu, na rozdíl od minulé, podporuje, aby během hlasování v Poslanecké sněmovně PCR snadněji dosáhla potřebné většiny k prosazování svého politického programu.

Výzkumná otázka této práce zní: Jaká byla interpelační aktivita poslanců Komunistické strany Čech a Moravy v sedmém volebním období za většinové vlády Bohuslava Sobotky a jaká je v současném, osmém volebním období za menšinové vlády Andreje Babiše? V jakém období byli komunističtí poslanci s interpelováním aktivnější a souvisí vůbec jejich interpelovaná témata s jejich volebními programy?

Na otázku bude zodpovězeno podle porovnání interpelační aktivity komunistických poslanců za obě dvě volební období. V závěru práce dojde ke srovnání v jakém období jak si vedli. Témata, na která podávali interpelace (otázky), budou pomocí schéma rozdělena do třinácti oblastí a dále také dojde k tematickému srovnání jejich interpelací s jejich volebními programy z voleb 2013 a 2017. Hlavním zdrojem pro praktickou část práce je web Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, který eviduje a zaznamenává veškeré veřejnosti dostupné materiály ze svých jednání. Vedle toho web KSČM, kde jsou dostupné volební programy strany.

Bailer, Stefanie. 2011. *People's Voice or Information Pool? The Role of, and Reasons for, Parliamentary Questions in the Swiss Parliament*. Dostupné na <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13572334.2011.595123> (31.5.2020).

Kellermann, Michael. 2015. *Electoral Vulnerability, Constituency Focus, and Parliamentary Questions in the House of Commons*. Dostupné na https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1111/1467-856X.12075?casa_token=YgTphX0QsAAAAA%3Ajcw4tKzqxqkwiFXlhVp-tdx3nvUYheed3SuSaHJM6hVFV0_OUrNAVe-kN-xlBfV4SP_nKhr1Dww (31.5.2020).

Russo, Federico. 2011. *The Constituency as a Focus of Representation: Studying the Italian Case through the Analysis of Parliamentary Questions*. Dostupné na <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13572334.2011.595122> (31.5.2020).

Saalfeld, Thomas. 2011. *Parliamentary Questions as Instruments of Substantive Representation: Visible Minorities in the UK House of Commons, 2005-10*. Dostupné na <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13572334.2011.595121> (31.5.2020).

Shane, Martin. 2011. *Using Parliamentary Questions to Measure Constituency Focus: An Application to the Irish Case*. Dostupné na https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1111/j.1467-9248.2011.00885.x?casa_token=66-nmdYpU0AAAAA%3Adq5w88q4tvdLSDIF8LFcdDR35G5QRw3uudsQs8lVKZicFQTNxy4yJ0BHgaZajugkB_ThFe2czYD8-A (31.5.2020).

Shane, Martin. 2011. *Parliamentary Questions, the Behaviour of Legislators, and the Function of Legislatures: An Introduction*. Dostupné na <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13572334.2011.595120> (31.5.2020).

Shane, Martin. Rozenberg, Olivier. 2012. *The Roles and Function of Parliamentary Questions*. Dostupné na https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=JX-3AWAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=related:XWT5vQESRDkj:scholar.google.com/&ots=EsAdWgQeB6&sig=0R8F8ZbhCpClic_LsWRzcnC56mY&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (31.5.2020).

Garantující pracoviště: Katedra politologie, Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Petra Vodová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 30.5.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne.....

Aneta Baudyšová

Zde bych ráda poděkovala paní Mgr. Petře Vodové, PhD. za vedení mé bakalářské práce, její trpělivost, ochotu, rady a nejrůznější užitečné připomínky.

Anotace

Baudyšová, Aneta. *Rozdíly v přístupech KSČM k poslaneckým interpelacím v 7. a 8. volebním období PSP ČR*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, 2022, 57pp. Bakalářská práce.

Primární téma této bakalářské práce jsou poslanecké interpelace. Její hlavní výzkum se zabývá srovnáváním a analýzou interpelací poslanců české politické strany - Komunistické strany Čech a Moravy za dvě volební období. Konkrétně se jedná o sedmé a osmé volební období Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Tyto dvě volební období se liší se v tom, že v během sedmého byla komunistická strana tzv. čistou opozicí, zatímco během osmého volebního období přislíbila podporu menšinové vládě Andreje Babiše. Nebyla tedy úplně v opozici, ale zároveň nebyla přímou součástí vládní koalice. Pouze vládě přislíbila podporu při hlasování. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, zda se interpelační aktivita komunistických poslanců nějak změnila v závislosti ve vztahu k vládě, či nikoliv. Druhá část analýzy také zkoumá obsah komunistických interpelací a snaží se najít shodu s volebními programy strany pro určité období.

Klíčová slova: interpelace, komunisté, menšinová vláda, Česká republika

Annotation

Baudyšová, Aneta. *Differences in the Communist Party of Bohemia and Moravia approaches to parliamentary interpellations in the 7th and 8th term of the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Kralove, 2022, 57 pp. Bachelor Thesis.

The main topic of this bachelor thesis is parliamentary interpellations. The main research deals with the comparison and analysis of interpellations by members of the Czech political party - the Communist Party of Bohemia and Moravia for two terms. Specifically, this is the seventh and eighth term of the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic. These two terms differ in that the Communist Party was a so-called pure opposition during the seventh, while during the eighth term it promised support to the minority government of Andrej Babiš. So it was not completely in opposition, but at the same time it was not a direct part of the governing coalition. The party only promised the government support in the vote. The aim of this research is to find out whether the interpellation activity of communist deputies has somehow changed depending on the government or not. The second part of the analysis also examines the content of communist interpellations and tries to find agreement with the party's election programs for a certain period.

Key words: interpellation, communist deputies, minority government, Czech Republic

Obsah

Úvod.....	11
1. TEORETICKÁ ČÁST	14
1.1. Opozice	14
1.1.1. Typy opozic	15
1.1.2. Shrnutí rozdílů v těchto dvou typech opozic.....	17
1.2. Obecná definice interpelace a jejich primární funkce.....	18
1.2.1 Interpelace, jejich účel a význam	19
1.2.2. Vliv opoziční role na interpelace	20
1.2.3. Interpelovaná témata a jejich možná souvislost s volebním programem či obvodem.....	21
1.3. Český ústavní pořádek	22
1.3.1. Interpelace v českém politickém prostředí	23
1.4. Vláda Bohuslava Sobotky	24
1.5. Vlády Andreje Babiše	24
1.5.1. První vláda Andreje Babiše	24
1.5.2. Druhá (menšinová) vláda Andreje Babiše.....	25
1.6. Komunistická strana Čech a Moravy /KSČM /.....	26
1.7. Predikce výsledků pro analytickou část na základě teorie	29
2. METODOLOGIE	30
3. PRAKTICKÁ ČÁST	33
3.1. Interpelační aktivita v sedmém volebním období	33
3.2. Interpelační aktivita v osmém volebním období.....	35
3.3. Interpelovaná témata a jejich souvislost s volebním programem KSČM za 7. volební období.....	39
3.4. Vyhodnocení výsledků obou výzkumů.....	48
Závěr	49
Použité prameny a zdroje	52

Úvod

V České republice, podobně jako v každé demokratické zemi, která ctí svou Ústavu, demokratické principy a základní lidská práva, dochází v rámci nejvyšších státních institucí k vzájemným kontrolám státních mocí. V Poslanecké sněmovně, ve které po volbách vznikne vláda, zároveň vznikne i její opozice. Hlavních nástrojů, kterými může opozice v Parlamentu kontrolovat vládnoucí koalici, je několik. Jedním z nich je například votum nedůvěry. Dále sem zřízení parlamentní vyšetřovací komise, jejíž úkolem je prošetřit případné vládní aféry, pokud k nějakým došlo. Posledním a z hlediska praxe nejběžnějším nástrojem opozice jsou poslanecké interpelace, které jsou primárním tématem této práce.

Obecná definice interpelace podle webu Poslanecké sněmovny PČR zní: „*dotaz poslance na člena vlády.*“ (PSP ČR, 2020). Podrobnější definice a vysvětlení smyslu a účelu je vedle Ústavy i v Jednacím řádu PSP ČR¹. Součástí této práce je i zkoumání toho, jak se k interpelaci dané politické (opoziční) strany staví a jaké další cíle mohou s interpelacemi souviset.

Hlavní výzkumná otázka této práce zní: Jak se interpelační aktivita poslanců Komunistické strany Čech a Moravy lišila v sedmém volebním období za většinové vlády Bohuslava Sobotky od osmého volebního období za menšinové vlády Andreje Babiše? V jakém období byli komunističtí poslanci s interpelováním aktivnější a souvisí vůbec jejich interpelovaná témata s jejich volebními programy? Na otázku a její podotázky bude odpovězeno na základě porovnání interpelační aktivity poslanců KSČM za obě volební období – ve kterém z období poslanci interpelovali vládu a premiéra více?

Toto téma je důležité zkoumat, neboť se v českém politickém prostředí se jedná o poměrně zajímavý aspekt strategií politických stran v Poslanecké sněmovně PČR. K nejrůznějšímu analyzování politických stran a jejich chování v Parlamentu dochází relativně často, ale toto konkrétní téma,

---

¹ Jednací řád Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
https://www.psp.cz/docs/laws/1995/90.html#_16.

keré se zabývá stranou a jejím chováním v opozici a poté v koalici, které není součástí, ale pouze jí vyjadřuje podporu, je ojedinělé. V této bakalářské práci bude toto obecné téma aplikováno na politickou stranu Komunistická strana Čech a Moravy a její interpelační aktivitu. Tato strana byla vybrána, neboť za vlády Bohuslava Sobotky zůstala v opozici, zatímco menšinové vládě Andreje Babiše vyjádřila podporu, přestože nebyla přímou součástí koalice. Cílem je zjistit, zda a jak se interpelační aktivita komunistických poslanců mění v závislosti na jejich postoji a vztahu k samotné vládě.

Jedná se o sedmé a osmé volební období Poslanecké sněmovny PČR, tedy léta 2013-2017 a 2017-2021.

Chování KSČM jsem se rozhodla zkoumat na základě jejich interpelační aktivity, neboť interpelace patří mezi nejběžnější nástroj opozice, pomocí něhož kontroluje vládu v jejích počínání. Práce se bude věnovat i tématům, která KSČM interpeluje, a zda ta témata souvisí s obsahy jejich volebních programů z let 2013 a 2017. Jde o to zjistit, jak se jejich interpelační témata měnila či vyvíjela v souvislosti s jejich postojem k vládě.

Práce bude rozdělena na tři části – část teoretickou, poté část, která se bude zabývat metodologií, a část praktickou. V jednotlivých kapitolách teoretické části budou představeny a popsány interpelace a chování opozičních poslanců během nich. Dále obvyklé cíle těchto poslanců, co je ovlivňuje, co je k tomu obvykle motivuje, či jak moc se během výběru témat k interpelování řídí vlastním politickým programem. Na základě toho představím má očekávání pro tento případ – čistě opoziční stranu a opoziční stranu, která podporuje vládu. Dále v teoretické části shrnu podstatné informace o českém ústavním pořádku, které dávají smysl v kontextu s tématem této práce. V této souvislosti budou představeny instituce, především Poslanecká sněmovna. Nastíněn bude také obsah Jednacího řádu Poslanecké sněmovny, či běžná praxe a průběh interpelačního dne v Poslanecké sněmovně. Jedna z kapitol bude věnovaná české, toho času parlamentní straně KSČM se zaměřením na její vlastnosti, které souvisí s mým výzkumným tématem. Také zde bude nastíněn stručný popis obou vlád, ke kterým se zkoumané interpelace vztahují.

Výzkum v této práci bude vytvořen na základě kvantitativní analýzy a postup při provádění toho výzkumu je následující. Za pomoci webu Poslanecké sněmovny PČR, která eviduje veškerou poslaneckou aktivitu, budou sesbírána data týkající se interpelací poslanců KSČM v sedmém a osmém volebním období. Poté v přehledné tabulce znázorním, ve kterém z uvedených období byli komunističtí poslanci aktivnější. Dále pak do vytvořím schéma, do něhož budou podle téma jednotlivé interpelace zařazeny.

Hlavní část praktické části spočívá v provedení výzkumu. Zde tedy aplikuji veškerá zjištění z části teoretické na skutečný stav. Témata, na která komunističtí poslanci podávali interpelace (otázky), budou pomocí onoho schématu rozdělena do třinácti oblastí. Bude zde průběžně vyhodnocováno, jaké množství interpelací v dané tematické oblasti odpovídalo množství či rozsahu v jejich volebních programech. Rovněž zde budou zaznamenány rozdíly v interpelační aktivitě poslanců podle oněch volebních období. V závěru praktické části, což je zároveň konec celé práce, bude vyhodnoceno, v jakém volebním období byli komunističtí poslanci s interpelacemi aktivnější. Rovněž dojde ke shrnutí zjištění, zda jejich interpelovaná témata souvisela s jejich volebními programy a jestli ano, tak do jaké míry.

Významnými zdroji k této práci jsou vedle webu Poslanecké sněmovny a webu KSČM i odborné texty, které se interpelacemi podrobně zabývají a popisují různé způsoby, druhy i mechanismy, jak interpelace v praxi fungují. Tyto texty mimo jiné představují a popisují i širší souvislosti s interpelováním a různé příklady a typy chování uvádí na příkladech jiných demokratických zemí.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Opozice

Úvodní kapitola této práce se věnuje popisu tzv. politické opozice² a jejím dvěma typům, se kterými se demokraciích běžně setkáváme a které jsou rovněž relevantní pro tuto práci. První typem je tzv. skutečná opozice, druhým pak opozice, která podporuje menšinovou vládu.

V České republice je Ústavou deklarováno, že opozice je zde legální. (Novák, 1995, p. 307). Význam opozice se liší podle stranického systému v dané demokratické zemi. Pro multipartismus, který je pro ČR typický, tak autor mj. uvádí, že „Opoziční strany se nemusejí nikterak obávat, že budou přitlačeny ke zdi, a proto se mohou klidně, nerušeně oddávat, věnovat přehnaným kritikám a nerealistickým slibům.“ (Novák, 1995, p. 310). Toto v bipartismu příliš často nenajdeme, neboť se zde u moci střídají dvě strany. Vládne-li jedna, druhá má reálnou šanci vládnout v příštím volebním období, proto zpravidla nemívají potřebu zacházet do demagogie (Novák, 1995, p. 310).

Vedle toho je důležité zmínit, že na povahu a formu opozice nemá vliv pouze její vnitřní struktura, disciplína a počet stran, které ji tvoří, ale i jejich velikost a aliance, neboť „jinak zastává funkci opozice velká strana, která sdružuje četné a mnohdy protikladné zájmy, a jinak ji zastává malá strana, která sdružuje jen několik osobností.“ (Novák, 1995, p. 311). Z čehož vyplývá, že menší strana může být silnější, protože na rozdíl od velkých stran bude více sjednocena a tím pádem i více stabilní a schopná jasných argumentů. Na rozdíl od velkých stran, které jsou dost často nestabilní a názorově nejednotné.

---

² S tím souvisí termín tzv. opozice *sensu stricto*, který je obvykle ztotožňován s institucí. Cílem této instituce je „svrhnout“ dosavadního režimu, převzít moc a následně vládnout (Kubát 2010: 19).

1.1.1. Typy opozic

Skutečná opozice \ Opozice v moderních demokraciích

V následujících dvou podkapitolách blíže popíšu dva typy opozic, které jsou relevantní pro výzkum této práce. Prvním (základním) typem je tzv. skutečná opozice.

Opozice v demokratickém státě obvykle vystupuje proti vládě, opozice v nedemokratickém režimu vystupuje proti režimu (Kubát, 2010, p. 52). Pro účel této práce postačí zaměřit se pouze na opozice v demokratických systémech, ač Michal Kubát komunistickou stranu, která je součástí výzkumu v této práci, zařadil mezi antisystémové strany, jejichž cílem je změna režimu, nikoli pouze vlády (Kubát, 2018, p. 120).

Co se týká primární funkce opozice, tak autor zde cituje G. Sartoriho, který tvrdí, že politická opozice v demokracii má „oponovat a ne obstruovat, má být konstruktivní a ne destruktivní.“ (Kubát, 2010, p. 52). A měla by být umírněná (Kubát, 2018, p. 53).

Mezi další významné funkce patří funkce kontrolní – politické strany mají za úkol kontrolovat vládu a její počínání. Přesně jak píše Petr Hlaváček a Jan Holzer, tak „Politická opozice má, v ideálním případě, roli kontrolního a vyvažujícího prvku vůči vládě“ (Hlaváček & Holzer 2008). Dále pak kritika – kritizování počínání vlády. Nutno zmínit, že tato kritika by měla nabídnout alternativní řešení, neboť opozici tvoří strany, které jednou mohou tvořit i další vládu. Měly by tedy ukázat své řešení, které by uplatnily v případě, že státní moc by byla v jejich rukách (Kubát, 2018, p. 53). Také zde autor zmiňuje tzv. artikulaci a agregaci společenských zájmů. Opoziční strany se tak jednoduše snaží hájit zájmy lidí, „kteří se cítí být nebo reálně jsou odsunuti od účasti v politickém životě.“ (Kubát, 2018, p. 54). Vedle toho je zde i tzv. artikulace a agregace odmítání vlády. To znamená, že „prostřednictvím politické opozice dává demokratický politický systém svým obyvatelům možnost se oficiálně vyslovit proti stávající vládě.“ (Kubát, 2018, p. 54).

Opozice podporující menšinovou vládu

A následuje podkapitola, kde budou popsány hlavní znaky opoziční strany, jenž aktivně hlásí k podpoře menšinové vlády. Tyto znaky budou popsány na dánském případu.

Pro Dánsko je vznik menšinových vlád typický. Opoziční strany zde s vládou leckdy i spolupracují. Vzhledem k tomu, že opoziční strany jsou ve vztahu k menšinové vládě vždy silnější, neboť podle počtu hlasů mají většinu, snadno dojde k tomu, že se vláda na „své“ opozici stane závislá. Vycházejí-li menšinové vlády v určitých věcech opozičním stranám vstříc, můžou tak snižovat i míru „nepřátelství“, jaké mezi opozicí a vládou obvykle panuje (Flemming, 2018, p. 29).

Autor dále zmiňuje „měkkost“ opoziční strany vůči vládě, se kterou podpisem pod smlouvou stvrdí jejich vzájemnou „toleranci.“ „Nicméně díky politickým dohodám s menšinovými vládami jsou tyto strany také „kartelizovány“ do politického procesu a nezůstávají tak zásadové (...). A to zejména v případě, že taková strana zároveň podporuje setrvání vlády ve funkci.“ (Flemming, 2018, p. 30). Dá se tedy očekávat, že strana, jenž se zaváže k podpoře dané (menšinové) vlády, ustoupí ze svých požadavků a nebude k ní tak kritická.

Podpora vládě, kterou jí opoziční strany mohou slíbit, bývá různého typu a obvykle její povaha závisí na tom, jak moc je opozice do vládnutí připuštěna. Tato podpora je buď slabě nebo silně institucionalizovaná (Kopeček I, 2013a, p. 179). Dost často je to „něco za něco.“ Na případu české Opoziční smlouvy z let 1998-2002 autor například popisuje podporu, kterou tehdy vyjádřila ODS menšinové vládě ČSSD. ODS za to tehdy získala významné posty ve Sněmovně. „Hlavními pozičními zisky ODS byla místa předsedů obou komor parlamentu a několik dalších funkcí ve sněmovně (vedení komise pro kontrolu BIS, komise pro kontrolu vojenského obranného zpravodajství, rozpočtového výboru) a prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu.“ (Kopeček II, 2013b, p. 288). Údajně bylo tehdy ODS dokonce nabídnuto obsadit místa náměstků ministerstev, ale tehdejší předseda strany Václav

Klaus to odmítl (Kopeček II, 2013b, p. 289). Z této zkušenosti tedy vyplývá, že strana, která podporu přislíbí, za to od vlády může něco požadovat.

Na závěr je třeba dodat, že cílem opozičních stran podporujících vládu není získání či převzetí vládní moci, nýbrž jakási touha na této moci participovat. „(Strany) Nemusí převzít vládní úřad, ale účastní se politických kompromisech a vyjednávání dohod, které vyžadují dodržování norem a důvěryhodných závazků.“ (Flemming, 2018, p. 31). Tento fakt poukazuje na to, že „mainstreamové strany a stálé opoziční strany jsou často schopny spolupracovat a nacházet řešení.“ (Flemming, 2018, p. 32). Což je vcelku pozitivní, neboť vládě je umožněno dělat rozhodnutí a daný stát (v tomto případě nemusí jít pouze o Dánsko) má tak stabilní a funkční vládní aparát.

1.1.2. Shrnutí rozdílů v těchto dvou typech opozic

V této kapitole stručně shrnu hlavní rozdíly mezi tzv. skutečnou opozicí a opozicí, která podporuje vládu. V obou těchto pozicích se na čas KSČM vyskytovalo. Výzkum této práce se totiž věnuje právě rozdílům jejího chování – opoziční KSČM během jednoho volebního období, kdy byla tzv. skutečnou opozicí, tedy zcela mimo vládu, a dalšího volebního období, kdy byla opoziční stranou podporující vládu.

Ze zjištěných informací tedy vyplývá, že politické strany, které menšinové vládě přislíbí podporu, mohou mít snahu se podílet na politické moci a s vládou aktivně spolupracovat. Naopak strana, která zůstává tzv. skutečnou opozicí bývá směrem k vládě tvrdší – více kritizuje a argumentuje, zatímco u vlády, kterou podporuje bývá shovívavější. Toto úzce souvisí právě s interpelacemi, pomocí nichž opozice vyjadřuje postoje a připomínky k vládě. Přesně, jak ve svém textu uvádí Green-Petersen s Mortensnem, tak „opoziční strany mají podle modelu více příležitostí kontinuálně se zaměřovat na pro ně výhodná témata, zatímco vládní strany jsou nuceny reagovat na témata nastolená v agendě stranického systému. Kontrolou agendy stranického systému tak mohou opoziční strany ‚donutit‘ vládu k řešení problémů.“ (Green-Petersen & Mortensen, 2010, p. 273).

1.2. Obecná definice interpelace a jejich primární funkce

Následující kapitola této práce se věnuje pojmu interpelace, jeho obecné definici a stručnému popisu, k čemu slouží. Pojem interpelace pochází z latiny a je složen ze dvou jednotlivých slov. První část výrazu tvoří slovo „inter,“ což znamená „mezi“ a ve druhé části stojí „pellā(re),“ jehož význam v češtině je „mluvit, říkat“ (Collins English Dictionary, 2022).

Zmínka o interpelacích je nepochybně součástí Ústavy České republiky. V Ústavě stojí, že „Každý poslanec má právo interpelovat vládu nebo její členy ve věcech působnosti“ a „Poslanec podává interpelaci ústně na schůzi Sněmovny nebo písemně prostřednictvím předsedy Sněmovny.“ (Ústava ČR, část šestnáctá) Podle českého ústavního pořádku se interpelace dále podle Ústavy ČR dělí na ústní a písemné.

Interpelace jsou jedním z typických znaků demokracie, neboť jsou součástí brzd a protiváh. Jsou typické snad pro všechny moderní parlamenty západních demokracií. (Wiberg, 1995, p. 179). Již delší dobu některé výzkumy ukazují nárůst nelegislativních aktivit jako jsou právě například interpelace (Green-Pedersen, 2010, p. 348). Podstatou běžné interpelace je dotaz – člen parlamentu položí otázku, jenž podle obsahu náleží předsedovi vlády či příslušnému ministrovi, či oběma. Cílem tazajícího je snaha získat odpověď obsahující informace, které spadají do oficiální odpovědnosti dotazovaného. Součástí interpelace nemusí být pouze otázka, protože ne vždy jsou interpelace kladeny pouze za účelem získání odpovědi. Interpelace může obsahovat i informaci, již člen parlamentu považuje za důležité vládě či jejímu zástupci sdělit (Wiberg, 1995, p. 180).

Témat i důvodů, proč se poslanci na vládní představitele obrací s dotazy, je mnoho. Walter Bagehot, anglický novinář z 19. století, pronesl „Není zde žádný limit na zvědavost parlamentu.“ (Wiberg, 1995, p. 181) A rovněž se domníval, že někteří poslanci se ptají pouze za účelem vlastního zviditelnění se a aby se o nich psalo v novinách, díky čemuž o nich budou mít povědomí jejich voliči (Wiberg, 1995, p. 181).

V článku Mattiho Wiberga je sepsáno několik hlavních důvodů, proč poslanci nejčastěji interpelují. Prvním, zásadním a logickým důvodem je vyžádání si informace. Dále pak „dotlačení k akci.“ Mezi důvody může patřit i získání osobní publicity (poslance), požadování vysvětlení, testování ministrů či premiéra v kontroverzních oblastech jejich politik, útok na vládní představitele v krizových situacích, projevit či ukázat zájem o zájmy voličů, budování pověsti, vynucovat kompromisy na vládě, demonstrovat chyby vlády. Podle autora je kladení otázek tzv. signalizace. „Pokládáním otázek poslanci obvykle signalizují různé věci různým aktérům.“ (Wiberg, 1995, p. 181).

1.2.1 Interpelace, jejich účel a význam

Výzkumu interpelací se věnuje mnoho zahraničních vědců, kteří interpelační proces zkoumali a zkoumají v mnoha zemích. Velká část jejich studií naznačuje, že jsou interpelace v parlamentním prostředí užitečné, neboť vedou vládu k odpovědnosti. Jedná se o národní parlament například v Kanadě, Dánsku, Finsku, Izraeli, Norsku, Švédsku, Turecku nebo ve Spojeném Království. V Evropském Parlamentu jsou psané interpelace také důležitým nástrojem, který slouží ke kontrole z pohledu nadnárodních opozičních stran. Podle finského profesora politologie Tapio Raunia však mohou interpelace sloužit i jako obousměrný informační kanál. Otázkami se mohou získávat informace, ale i upozorňovat na problémy Radu a Komisi (Shane, 2012, p. 3).

Dále se pak ve výzkumech zkoumá třeba „příčina variací ve struktuře a významu interpelací mezi různými národními zákonodárnými sbory.“ (Shane, 2012, p. 4). Podle vědců Frederica Russoa a Mattiho Wiberga je v parlamentech, ze kterých vzejde jednobarevná vláda, „větší tendence mít postupy dotazování s vyšším potenciálem pro informace.“ (Shane, 2012, p. 4). To může souviset s tím, že je-li tvořena vláda pouze jednou parlamentní stranou, není vidět pod pokličku tak, jako když se na vládních postupech

dohaduje stran více. To může být důvodem, proč poslanci ostatních stran menšinovou vládu interpelují více než vládu většinovou nebo vládu koaliční.

1.2.2. Vliv opoziční role na interpelace

Tato kapitola se věnuje popisu různých aspektů, které mohou mít vliv především na množství interpelací podaných opozičními stranami vládě v dolní komoře Parlamentu.

Jak se píše výše, na základě výzkumů lze tvrdit, že opoziční strany interpelují vládu znatelně více než strany, které jsou součástí její koalice nebo se hlásí k podpoře vlády. Jak píše Drago Zajc, v poslední době narůstá množství interpelací určeným vládě především v západoevropských zemích. Tento fenomén může souviset s například s navyšováním pravomocí exekutivy (Zajc, 2016, p. 25). V postkomunistických zemích, mezi které se Česká republika řadí, tento nárůst souvisí s „rostoucím potenciálem kritiky těchto parlamentů“ (Zajc, 2016, p. 25). Na případu slovinského parlamentu lze demonstrovat fakt, že pouze „malé množství dotazů bylo adresováno vládě a odpovědným ministrům ze strany poslanců většinových stran za účelem prosazování vládní politiky.“ (Zajc, 2016, p. 26). Z tohoto tvrzení vyplývá, že množství interpelací, jaké parlamentní strana vládě podá, souvisí s jejím přístupem k vládě – zda je její součástí, nebo zda je v opozici. Na množství mohou mít vliv i nejrůznější krize, ať už jsou parlamentní, hospodářské či epidemiologické. Krize bývají nežádoucí a dost často se stávají ústřední událostí, která vyžaduje zvýšenou pozornost ústavních činitelů.

Enrico Borghetto zmiňuje taktiku chování opozice, a sice „svězt se na vlně veřejné nespokojenosti.“ (Borghetto, 2015). Společnost během krizí bývá leckdy nespokojená a od své vlády očekává účinná řešení, jejichž cílem by mělo být uklidnění situace, vyřešení krize či zmírnění jejích dopadů. Toto jsme mohli vidět v českém Parlamentu během vypuknutí koronavirové krize, kdy opozice rozporovala víceméně všechna nařízení vlády, a to jak během interpelací, tak i během samotného jednání (Denik.cz, 2020). Z toho vyplývá,

že během krize poslanci mohou zvýšit svou interpelační aktivitu v souvislosti se situací, ve které se nachází. Během krize mohou na vládu více tlačit či ji hlasitěji kritizovat za její počínání. Toto platí spíše pro opoziční poslance, neboť jak se píše výše – opozice obvykle chodí s vlastními návrhy co a jak by po legislativní stránce udělala „lépe“ či jinak než vláda.

Naopak v případě, že vznikne menšinová vláda a některá z opozičních stran jí vyjádří podporu, bych očekávala, že aktivita strany týkající se kritiky vlády se sníží. Což je myslím logický předpoklad, protože strana, která vládě vyjádří podporu ji nebude kritizovat, nebo alespoň ne tak výrazně. V Dánsku například často dochází k tomu, že menšinové vlády se snaží do vládního dění vtáhnout opoziční strany, aby snížily množství kritiky, které na ně opozice směřuje. „Pobídka a potřeba menšinových vlád začlenit stále opoziční strany může utlumit jejich nepřátelské chování...“ (Flemming, 2018, p. 29). Z tohoto vyplývá, že strany podporující menšinovou vládu obvykle stáhnou ze své kritiky a interpelují méně než strany, které zůstávají skutečnou opozicí.

1.2.3. Interpelovaná témata a jejich možná souvislost s volebním programem či obvodem

Následující kapitola pojednává o tom, jakým témat se poslanci během interpelací drží. Cílem je poukázat na rozdíl mezi čistě opozičními poslanci a poslanci vládních stran.

Poslanci skrze interpelace často upozorňují na problémy z oblastí, za které byli zvoleni. Interpelace neslouží pouze ke kritice vlády, ale také „jsou jen jedním z několika nástrojů, které zákonodárci mohou používat k zastupování místních zájmů“ (Shane, 2011, p. 486). Jak tvrdí Shane, tak „Analýza parlamentních otázek ukazuje, že otázky jsou standardním nástrojem pro zastupování ve volebních obvodech a získávání osobních hlasů.“ (Shane, 2011, p. 477). K dispozici jsou výzkumy, ve kterých se zkoumá, zda se poslanci během interpelování zaměřují právě na svůj volební obvod. Martin Shane provedl analýzu na irském případu. „Analýza parlamentních otázek, které položili poslanci Dáil v letech 1997 až 2002

naznačuje, že irští poslanci jsou do určité míry zaměřeni na volební obvody.“ (Shane, 2011, p. 485). Podle něho je tento jev typický už dávno v mnoha zemích. Poslanci mají tendenci upozorňovat na problémy z oblastí, za které byli zvoleni.

V tom samém výzkumu bylo také zjištěno, že interpelace související s oblastí, za kterou byl daný poslanec zvolen, častěji pokládají členové vládních stran než opoziční poslanci (Shane, 2011, p. 483). Na základě tohoto tvrzení se dá očekávat, že témata, která KSČM interpelovala během osmého období, budou spíše korespondovat s tematickými oblastmi, za které byl onen komunistický poslanec zvolen nejprve ve volbách v roce 2013 a poté po čtyřech letech v roce 2017.

1.3. Český ústavní pořádek

Pro kontext této práce je nezbytné sem zařadit také kapitolu, ve které je stručně popsán český ústavní pořádek a shrnuty hlavní principy parlamentarismu v českém politickém prostředí.

Státní instituce a jejich základní funkce a principy jsou zakotveny v Ústavě České republiky (Vodička, 2007, p. 142). Na základě Ústavy je Česká republika republikou, která ctí „svrchovanost lidu, demokracii, většinový princip a jeho omezení, právní stát, lidská práva, dělbu moci a parlamentní systém vlády.“ (Vodička, 2007, p. 143). Česká republika patří mezi parlamentní systémy (Hloušek & Kopeček, 2018, p. 85) a ctí dělbu moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní. (Vodička, 2007, p. 163).

Parlamentarismus je založen „na úzké spolupráci mezi exekutivou a legislativou, což je označováno jako sdílení moci.“ (Hloušek & Kopeček, 2018, p. 82). Z toho lze odvodit, že komunikace mezi vládou a zbytkem parlamentu je nezbytná. V České republice Parlament, jenž zastřešuje legislativní moc, tvoří dvě komory – Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, kterou tvoří dvě stě poslanců a Senát, který zastupuje osmdesát jedna senátorů (Vodička, 2007, p. 254). Po jmenování vlády prezidentem následuje krok, v němž daná vláda žádá o vyslovení důvěry Poslaneckou sněmovnu. Pro

vyslovení důvěry vládě musí hlasovat nadpoloviční většina poslanců. Nedostane-li vláda důvěru, pak vládne v demisi (Vodička, 2007, p. 161), což se stalo po ustanovení první vlády Andreje Babiše v roce 2018 (Český rozhlas, 2018). Další problém, který se v posledních letech, přesněji mezi lety 1996 a 2010, v českém politickém prostředí vyskytoval, jsou slabé vlády a silný legislativní sbor, což vedlo k častějšímu sestavování menšinových či poloúřednických vlád, nebo také vlád s těsnou většinou v dolní komoře. (Hloušek & Kopeček, 2018, p. 85) Nejedná se pouze o období mezi lety 1996 a 2010, ale i o druhou vládu Andreje Babiše, která byla právě menšinová (Česká televize, ČT24 2018).

1.3.1. Interpelace v českém politickém prostředí

Jak je psáno výše, pojem interpelace zahrnuje i základní zákon České republiky, kterým je Ústava České republiky, jejíž součástí je Listina základních práv a svobod (Ústava ČR). Pravidla pro interpelace upravuje také Jednací řád Poslanecké sněmovny, respektive Zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, který prakticky vychází z Ústavy ČR (PSP ČR, 1995). Podrobné informace k interpelacím se rovněž uvádí na webové stránce Poslanecké sněmovny (PSP ČR, 2022).

Co se týká praxe a uplatnění interpelací, tak „Na interpelace jsou vyhrazeny čtvrtky, pokud jsou jednacími dny – odpovědi na písemné interpelace se projednávají od 9 do 11 hodin, odpovědi na ústní interpelace na předsedu a členy vlády od 14:30 do 18 hodin.“ (web PSP ČR, 2022). Veškeré záznamy z interpelací jsou dostupné online na webu Poslanecké sněmovny. Velmi často jej vysílá i zpravodajský kanál České televize ČT24 v živém přenosu. Dle pravidel je povinností člena vlády na interpelaci odpovědět. Web Poslanecké sněmovny také uvádí, že „Interpelace je tradiční institut doplňující základní nástroje odpovědnosti vlády vůči Poslanecké sněmovně. Z tohoto důvodu náleží právo interpelace pouze poslancům, nikoli členům Senátu.“ (PSP ČR, 2022).

1.4. Vláda Bohuslava Sobotky

Vláda Bohuslava Sobotky vznikla po předčasných volbách do Poslanecké sněmovny, které byly prezidentem republiky Milošem Zemanem vyhlášeny po historicky prvním rozpuštění Poslanecké sněmovny PČR v novodobé historii ČR na 25. a 26. října 2013 (aktualne.cz, 2013).

Prezident republiky jmenoval tuto vládu do funkce 29. ledna 2014 a o důvěru Poslanecké sněmovny tato vláda zažádala 18. února 2014. Během tohoto hlasování bylo v Poslanecké sněmovně přítomno 181 poslanců (Česká televize, ČT24). Pro vyslovení důvěry celkem hlasovalo 110 poslanců, 33 se zdrželo a 38 zákonodárců hlasovalo proti. Pro vyslovení důvěry hlasovali poslanci všech tří koaličních stran, přičemž hlasování se zdrželi všichni poslanci Komunistické strany Čech a Moravy a proti vyslovení důvěry byli poslanci za stranu TOP09 a ODS (PSP ČR, 2014). Tato vláda byla koaliční. Tvořily jí politické strany ČSSD, hnutí ANO a KDU-ČSL (vlada.cz, 2014). Premiérem byl Bohuslav Sobotka, předseda politické strany České strany sociálně demokratické, která v tehdejších volbách zvítězila.

1.5. Vlády Andreje Babiše

Pro kontext této práce je nezbytné věnovat kapitulu i popisu vládám Andreje Babiše. Pro práci je relevantní pouze druhá vláda Andreje Babiše, nicméně pro kontext je nezbytné zmínit i proces vzniku a zániku první jeho vlády, neboť na to navazuje jeho druhá vláda.

1.5.1. První vláda Andreje Babiše

Někdejší ministr financí Sobotkovy vlády Andrej Babiš se svým hnutím ANO v roce 2017 vyhrál řádné volby do Poslanecké sněmovny a následně po pověření prezidentem sestavil svou vládu (Česká televize, ČT24 2017) (denik.cz, 2017). Vlády ovšem musel sestavit dvě.

První vláda Andreje Babiše totiž neměla dostatečný počet hlasů pro vyslovení důvěry v Poslanecké sněmovně. Pro vyslovení důvěry tehdy hlasovalo pouze 78 poslanců, což byli pouze poslanci zvolení za hnutí ANO. Proti hlasovalo 117 poslanců ze zbylých stran a hnutí (PSP ČR, 2018). Tato vláda tedy zůstala v demisi a Andrej Babiše se rozhodl vyjednávat s ostatními stranami a hnutími v Poslanecké sněmovně za účelem vyhledání podpory (Seznam Zprávy, 2018).

1.5.2. Druhá (menšinová) vláda Andreje Babiše

Po neúspěchu své první vlády v Poslanecké sněmovně začal Andrej Babiš vyjednávat s ostatními členy dolní komory. K vyjednání přizval Českou stranu sociálně demokratickou a jeho plánem bylo „vytvořit menšinový kabinet ANO a ČSSD, který by se ve sněmovně opíral o hlasy komunistických poslanců“ (aktualne.cz, 2018). Takové řešení měl podpořit i Miloš Zeman (Seznam Zprávy, 2018). Do vyjednávání tedy zapojil i Komunistickou stranu Čech a Moravy, a to údajně i na popud prezidenta Miloše Zemana (e15.cz, 2018). Předseda KSČM poté prohlásil, že „Poslanecký klub KSČM při projednání návrhu o vyslovení důvěry vlády bude aktivně podporovat vznik menšinové vlády hnutí ANO a sociální demokracie. Programové prohlášení obsahuje všech sedm priorit, které jsme stanovili jako podmínky vyjednávání“ (lidovky.cz, 2018).

Prezident Zeman Andreje Babiše znovu pověřil sestavením vlády 6. června 2018. Na základě těchto domluv mezi hnutím ANO, ČSSD a KSČM 27. června 2018 vzniklo další Programové prohlášení vlády a byla vydána Koaliční smlouva mezi hnutím ANO a stranou ČSSD (Česká televize, ČT24 2018). Komunisté přidali svůj podpis jako vyslovení tolerance tohoto kabinetu Andreje Babiše, kterým se mj. zavázali i k hlasování pro vyslovení důvěry této vládě (Česká televize, ČT24). Podle Koaliční smlouvy hnutí ANO náleželo deset ministerských postů a ČSSD pět (vlada.cz, 2018).

K hlasování o důvěře této vlády v Poslanecké sněmovně došlo 12. července 2018 (PSP ČR, 2022), přesně 264 dní po volbách, což je v novodobé

české historii rekord (irozhlas.cz, 2018). Pro vyslovení důvěry nakonec připojili své hlasy vedle hnutí ANO i sociální demokracie a KSČM. Celkem se jednalo o 105 hlasů. Proti hlasovalo 91 zákonodárců, což byly všechny ostatní subjekty v Poslanecké sněmovně – ODS, Piráti, SPD, KDU-ČSL, TOP09 a STAN (PSP ČR, 2018).

Na jaře 2021 došlo ke krizi ohledně tolerance vlády z pohledu strany KSČM. Komunisté se domnívali, že ANO smlouvu nedodržuje v bodech, na kterých se s komunisty dohodlo. Jednalo se například o výběrové řízení ohledně dostavby jaderné elektrárny Dukovany nebo vrácení pěti miliard korun do rozpočtu armády (Česká televize, ČT24, 2021).

Druhá vláda Andreje Babiše přes veškeré větší či menší krize řádně dovládla do konce volebního období. Ve volbách na podzim 2021 zvítězil Demokratický blok, prezident Zeman sestavením vlády pověřil Petra Fialu (Česká televize, ČT24, 2021), a tak od 11. listopadu 2021 do 17. prosince 2021 vládla druhá vláda Andreje Babiše v demisi (vlada.cz, 2021).

1.6. Komunistická strana Čech a Moravy /KSČM /

Pro kontext celé této práce je nutné věnovat kapitulu i Komunistické straně Čech a Moravy, jejíž poslanecká aktivita – interpelování v Poslanecké sněmovně je hlavním zkoumáním a předmětem této práce.

Po sametové revoluci, kdy byl v Československu svržen komunistický režim a ustanoveny demokratické principy, se na politické scéně komunistická strana i nadále několik desetiletí vyskytovala. Strana se však z Komunistické strany Československa (KSČ) postupně přetransformovala na Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM). Na mimořádném sjezdu, který se konal v prosinci 1989 bylo rozhodnuto o jejím vzniku. Strana pak oficiálně vznikla na I. řádném sjezdu KSČM 13-14. března 1990, kdy byl přijat i její první samostatný program (kscm.cz, 2022).

Podle veškerých dat z webu Poslanecké sněmovny nebo Vlády ČR je evidentní, že od sametové revoluce v Československu v roce 1989 KSČM

nikdy nebyli součástí vlády. Až do loňských parlamentních voleb³ byli vždy součástí dolní komory a vždy setrvali v opozici. Až právě Andrej Babiš se s nimi v roce 2018 domluvil na podpoře své menšinové vlády (volby.cz, 2022, vlada.cz, 2022, lidovky.cz, 2021).

Strana patří mezi krajně levicové. Jak uvádí na svém webu, jejím dlouhodobým cílem je socialismus: „Socialismus je společnost prosperující, sociálně spravedlivá, demokratická, politicky a hospodářsky pluralitní, zaměřená na využívání schopností všech a jejich spoluúčasti na řízení a správě.“ (kscm.cz, 2022) Dá se tedy předpokládat, že bude hájit levicové zájmy a svou pozornost zaměřovat na oblasti jako je třeba sociální stát a zdravotnictví.

Mezi její nejdéle sloužící předsedy patří jednoznačně Miroslav Grebeníček, který stranu vedl 12 let, a to od roku 1993 do roku 2005, a Vojtěch Filip, ten byl ve vedení celkem 16 let, od roku 2005 do roku 2021. Současnou předsedkyní ÚV KSČM je europoslankyně Kateřina Konečná (kscm.cz, 2022).

Co se týká odborné literatury, Michal Kubát o současné KSČM píše jako o antisystémové politické straně / opozici. Označil ji za stranu, která se musí přetvařovat a hrát si na demokracii, neboť jediná cesta, jak by mohla získat moc v demokratickém státě, jsou demokratické volby (Kubát, 2022, p. 116).

Volební programy KSČM z let 2013 a 2017

Druhá část výzkumu této práce se věnuje analýze volebních programů komunistické strany do Poslanecké sněmovny PČR a vyhodnocením do jaké míry se tyto programy shodují s ústními interpelacemi KSČM za určité volební období. Proto je nezbytné zde ty volební programy představit a stručně shrnout, o čem pojednávají.

---

³ V posledních volbách do Poslanecké sněmovny PČR, kde se odehrály v říjnu roku 2021, KSČM nezískali dostatečný počet hlasů, aby překročili pětiprocentní klauzuli pro zvolení do dolní komory. Je to poprvé od jejich vzniku. (iRozhlas.cz 2021)

Volební program KSČM pro parlamentní volby v roce 2013 nesl název „S lidmi pro lidi“ (kscm.cz, 2022). Na několika stranách je zde celkem stručně, nikoliv však přehledně, vypsáno několik hlavních priorit strany na určité téma. Program obsahuje několik tučně zvýrazněných pasáží, kde stojí například „Vyvození osobní a trestní zodpovědnosti konkrétních činitelů státu i místních samospráv za nekompetentní rozhodování a závažná pochybení.“ nebo „Zrušení tzv. regulačních poplatků ve zdravotnictví a stropů pro odvody na zdravotní a sociální pojištění zavedené pravicovými vládami.“ (kscm.cz, 2022). Součástí programu je i kritika předchozí vlády „Korupční vláda Petra Nečase, která vzešla z voleb v roce 2010, byla jen vyvrcholením pravicové politiky, která dlouhodobě poškodila politické, sociální i ekonomické zájmy většiny obyvatel České republiky. Zavlekla zemi do pasti nesystémových škrťů a protilidových opatření, které vedou k ekonomické stagnaci a snižování životní úrovně většiny občanů.“ (kscm.cz, 2022).

Volební program pro sněmovní volby v roce 2017 nesl název „Jsme váš hlas!“ (kscm.cz, 2022). Program začíná tzv. „Stručným manifestem,“ kde je pouze v bodech vypsáno několik priorit strany. Dále je zde samotný volební program, který je rozdělen na několik sekcí, kde je opět v bodech vypsáno několik hlavních priorit strany, mezi které patří například „Právní zakotvení přímé demokracie – ústavní zákon o obecném referendu, lidové veto, lidová iniciativa. Zjednodušení vyhlášení místních a regionálních referend.“ nebo „Prosazování celonárodního referenda o vystoupení z NATO, popř. vystoupení z jeho vojenských struktur.“ (kscm.cz, 2022).

1.7. Predikce výsledků pro analytickou část na základě teorie

Poslední kapitolu teoretické části věnuji vlastním předpokladům pro analytickou část práce. Pokusím se zde shrnout, která ze zjištění se v teoretické části této práce dají aplikovat na konkrétní případ a budou tak odpovídat výsledkům výzkumu.

Výzkumná otázka se týká interpelační aktivity komunistických poslanců během dvou volebních období, která se liší v tom, že v sedmém jsou opoziční stranou, zatímco v osmém volebním období se aktivně hlásí k podpoře menšinové vlády Andreje Babiše. Ve kterém z období komunisté interpeleovali více? Na základě informací obsažených v teoretické části, kde stojí, že čistě opoziční poslanci bývají k vládě kritičtější a jsou aktivnější, co se týká interpelací, si myslím, že komunisté byli rozhodně aktivnější v prvním zkoumaném volebním období. Vycházím z logického předpokladu, že na ve druhém období měli jako strana příležitost alespoň minimálně participovat na tvorbě legislativy, neboť vláda potřebovala jejich hlasy k přehlasování stojedničky v dolní komoře Parlamentu. Proto si myslím, že jejich interpelační aktivita a s tím spojená kritika a kontrola vlády nebude tak velká jako v předchozím období, kdy byli tzv. skutečnou opozicí. Proto je pravděpodobné, že interpelací ve druhém zkoumaném volebním období oproti prvnímu ubude.

Zajímavé také bude zanalyzovat interpelační účast ostatních subjektů v dolních komoře, jak si vedle KSČM vedou. Předpokládám, že se najde alespoň jedna, rovněž čistě opoziční strana, jejíž aktivita se bude alespoň trochu blížit té jakou měli komunisté.

Ve druhé části výzkumu dojde na analýzu interpelovaných témat a jejich srovnáním s volebními programy komunistické strany. Zde, podobně jako v prvním výzkumu, očekávám shodu témat z volebního programu a interpelací spíše v prvním, tedy sedmém, volebním období než v tom následujícím, a to opět především z důvodu, který souvisí s pozicí, kterou KSČM v sedmém volebním období ve Sněmovně zaujalo, a tedy že celé toto období setrvalo v pozici tzv. skutečné opozice.

2. METODOLOGIE

V metodologické části práce, která předchází části analytické, je třeba vymezit a popsat způsob, jakým budu procházet a vyhodnocovat sesbíraná data pro výzkum.

Hlavním předmětem zkoumání v této práci je interpelační aktivita poslanců KSČM. Konkrétně se jedná o jejich interpelování v sedmém a osmém volebním období Poslanecké sněmovny PČR. První ustavující schůze dolní komory byla v sedmém volebním období zahájena 26. listopadu 2013 – od tohoto data se tedy tehdejší Poslanecká sněmovna začala aktivně scházet a jednat, tím pádem je toto datum považováno za počátek sedmého volebního období. Toto období trvalo do řádných parlamentních voleb, které začaly 20. října 2017. Druhé zkoumané období začalo opět první ustavující schůzí dolní komory, ale protože je předmětem výzkumu v tomto volebním období pouze Babišova druhá vláda, je pro tento případ relevantní pouze období od 12. července 2018, kdy tato vláda získala důvěru Poslanecké sněmovny, do 8. října 2021, kdy došlo k dalším řádným sněmovním volbám.

V prvním zkoumaném období byla sestavena většinová vláda Bohuslava Sobotky, v následujícím pak byla po prvním neúspěchu Andreje Babiše opět jím sestavena jeho druhá menšinová vláda, jejíž existenci otevřeně podporovali právě komunisté.

Ke každému z volebních období bude vytvořena jednoduchá přehledná tabulka, ve které budou zanesena data ohledně množství interpelací politických subjektů, které byly v jednotlivých volebních obdobích zvoleny do Poslanecké sněmovny. Hlavním předmětem zkoumání je strana KSČM, ale pro větší přehlednost budou do tabulky zanesena i data ostatních stran či hnutí. Cílem je zjistit a zanalyzovat interpelační aktivitu pouze poslanců KSČM. Na konci pak bude graf s celkovým srovnáním veškeré interpelační aktivity komunistů versus „ostatních subjektů“ zvolených v té samé době do Poslanecké sněmovny. Na závěr bude vyhodnoceno, jak si především zákonodárci z klubu KSČM vedli. Dojde zde rovněž ke srovnání interpelační aktivity KSČM v jednotlivých obdobích mezi sebou.

Druhá část výzkumné otázky se týká témat, kterou poslanci KSČM interpelují. Jde o to zanalyzovat, zda jimi interpelovaná témata obsahově souvisí s jejich volebními programy a například i to, zda komunističtí poslanci interpelace využívají v souvislosti s řešením problémů v oblastech, za které byli zvoleni do dolní komory. V této části tedy dojde k analýze jejich volebních programů z let 2013 a 2017 a obsahu jejich interpelací. Zdrojem dat v této problematice mi bude web KSČM a web Poslanecké sněmovny, který veškeré informace o interpelacích shromažďuje. Z důvodu příliš velkého množství interpelací jsou předmětem zkoumání pouze ústní interpelace poslanců KSČM. Ústní interpelace jsou navíc viditelné – přenáší je televize a poslanci je mohou využít k vlastnímu zviditelnění se.

Policy témata jsou vybrána dle uvážení autorky práce. Logicky se jedná o třináct stěžejních oblastí ohledně běžného fungování státu a jeho postavení na mezinárodním poli. Zahrnuty jsou zde tedy oblasti týkající se jak domácí politiky, což je například „sociální stát,“ „vzdělání,“ či „bezpečnost,“ tak oblasti, které souvisí se zahraničím a diplomacií, jako je „Evropa (EU),“ nebo „imigrace“.

Mezi zmiňovaná policy témata patří:

1. Finance (ekonomika, rozpočet, daně, podnikání)
2. Sociální stát a zdravotnictví (důchody, soc. dávky, nemocnice)
3. Vzdelání, sport a kultura (školy, divadla, umění)
4. Bezpečnost (bezp. složky – policie, hasiči)
5. Obrana (armáda)
6. Zahraniční politika (diplomacie)
7. Evropa (EU, evropské země)
8. Infrastruktura (energie, doprava)
9. Společnost (genderová politika, feminismus)
10. Ochrana životního prostředí (ekologie, lesy, ovzduší)
11. Ústavní zřízení (vláda, referenda)
12. Státní správa a soudnictví (úřady, soudy)
13. Imigrace (běženci)

Jak pro volební programy, tak pro interpelace vzniknou pro účel výzkumu excelové tabulky. Na horní liště budou v jednotlivých buňkách vypsány policy témata. V prvním sloupci pak pod sebou budou seřazeny buď věty z programů, nebo názvy interpelací. Pokud bude obsahem interpelace, či větou v programu, některé z těchto policy témat (může jich být i více najednou), bude to v příslušné buňce tabulky označeno číslem „1“. Poté bude u každého policy téma sečteno kolikrát se tam označení „1“ vyskytuje a následně bude procenty vyjádřeno, jak moc mu v poměru k ostatním věnováno prostoru. Takto budou vyjádřeny volební programy i ústní interpelace. Vše pak bude v procentech zahrnuto do tabulky. Na pravé straně tabulky pak bude sloupec věnovaný procentuálním rozdílům pro větší přehlednost.

Interpelace budou kódovány na základě svého názvu „ve věci....“, volební program z roku 2013 pak po celých jednotlivých větách a volební program z roku 2017 po tzv. bodech, neboť byl jinak strukturován než ten předchozí.

Excelová tabulka bude pro větší přehlednost vytvořena ke každému volebnímu období zvlášť. Po zaznamenání a zanalyzování dat dojde k porovnání témat podle příslušných volebních programů a polemice, jak si komunističtí poslanci vedli po obsahové stránce interpelace vzhledem k jejich programu.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části této práce dojde k analýze sesbíraných dat a vyhodnocení výsledků. Také s tím souvisí i zodpovězení výzkumné otázky, které bude dále rozebráno i v závěru této práce. První část výzkumu obsahuje srovnání interpelační aktivity KSČM za 7. a 8. volební období, další část výzkumu se pak týká analýzy interpelovaných témat vůči samotným volebním programům KSČM za určité volební období.

3.1. Interpelační aktivita v sedmém volebním období

Jak je psáno výše, hovoříme-li o sedmém volebním období Poslanecké sněmovny PČR, jedná se o období v letech 2013 až 2017. V tomto období bylo před vládu Bohuslava Sobotky předloženo celkem 112 písemných interpelací a 2008 ústních interpelací napříč všemi subjekty zvolenými do Poslanecké sněmovny. Z tohoto množství bylo komunistickými poslanci předloženo celkem 38 písemných interpelací a 320 ústních interpelací.

První tabulka znázorňuje množství podaných písemných a ústních interpelací jednotlivých politických subjektů, a to včetně KSČM. V prvním sloupku na levé straně tabulky jsou vypsány ony politické subjekty, které jsou seřazeny podle abecedy a ke kterým jsou následně doplněny příslušné počty jejich interpelací. Pro větší přehlednost je to zde vyjádřeno i v procentech.

Jak je psáno výše, KSČM byla v té době čistě opoziční stranou, proto by nemělo být překvapující, že v množství položených dotazů na vládu obsadila druhé místo v podání písemných interpelací a třetí místo v podání ústních interpelací, což znamená, že pokud interpelace považujeme za jednu z opozičních aktivit, tak vzhledem k množství interpelací, jaké KSČM podala, se strana chovala jako typicky opoziční. Spolu s KSČM skončili v opozici i ODS, TOP09-S a hnutí Úsvit. U prvních dvou je interpelační aktivita rovněž veliká. Vládní koalici tehdy tvořila ČSSD, ANO a KDU – ČSL, jejichž interpelační aktivita byla podle získaných dat naopak velmi

nížká. Toto se dalo očekávat, neboť interpelační aktivita stran podílejících se na vládě zpravidla nebývá vysoká.

Tabulka č. 1 – Interpelační aktivita napříč všemi politickými subjekty v 7. volebním období PS PČR

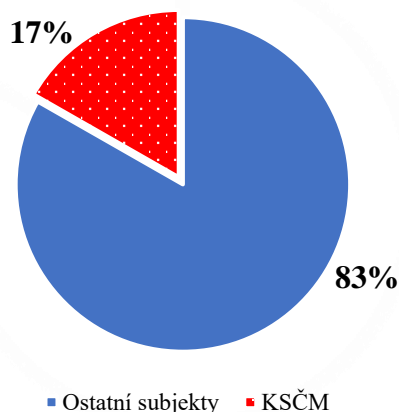
Zvolené subjekty do Poslanecké sněmovny	Množství písemných interpelací	Množství písemných interpelací (%)	Množství ústních interpelací	Množství ústních interpelací (%)
ANO	5	4 %	164	8 %
ČSSD	2	2 %	278	14 %
KDU - ČSL	0	0 %	176	9 %
KSČM	38	34 %	320	16 %
ODS	41	37 %	399	20 %
TOP09-S	19	17 %	481	24 %
ÚSVIT	7	6 %	112	5 %
Nezařazení	-	-	81	4 %
Celkem	112	100 %	2008	100 %

Zdroj tabulky: autorka práce, zdroj dat: psp.cz

Celkové množství všech podaných interpelací v sedmém volebním období je v součtu 2120, z toho jsou odečteny všechny interpelace komunistických poslanců, což je v případě písemných interpelací $112 - 38 = 74$ a $2008 - 317 = 1691$ v případě ústních interpelací. Z toho tedy vychází, že komunisté celkem podali $38 + 317 = 355$ interpelací, zatímco ostatní členové dolní komory $74 + 1691 = 1765$ interpelací. V procentech je to pak vyjádřeno, že celková interpelační aktivita poslanců KSČM je za sedmé volební období 17% ze všech podaných interpelací. Pro představu je to vyjádřeno na grafickém znázornění č. 1.

Graf. znázornění č. 1: Shrnutí veškerých interpelací - 7. vol. období

Zdroj grafu: autorka práce, zdroj dat: psp.cz

3.2. Interpelační aktivita v osmém volebním období

Osmé volební období proběhlo v letech 2017 až 2021. Za tuto dobu bylo podáno dohromady celkem 246 písemných interpelací a 1721 ústních interpelací. Pro tento výzkum je ovšem relevantní pouze období, kdy vládla menšinová vláda Andreje Babiše, což je od 12. července 2018, kdy tato vláda získala důvěru dolní komory a mohla tak legitimně vládnout, do 8. října 2021, kdy byly řádné volby do Poslanecké sněmovny.

Také je zde rovněž důležité zmínit, že po sporech, jaké komunisté s vládou měli, se strana KSČM 13. dubna 2021 rozhodla onu smlouvu o toleranci vlády vypovědět (aktualne.cz 2021). Došlo k tomu ale půl roku před volbami, takže na to při výzkumu nebude příliš brán zřetel.

Tabulka č. 2 – Interpelační aktivita napříč všemi politickými subjekty v 8. volebním období PS PČR

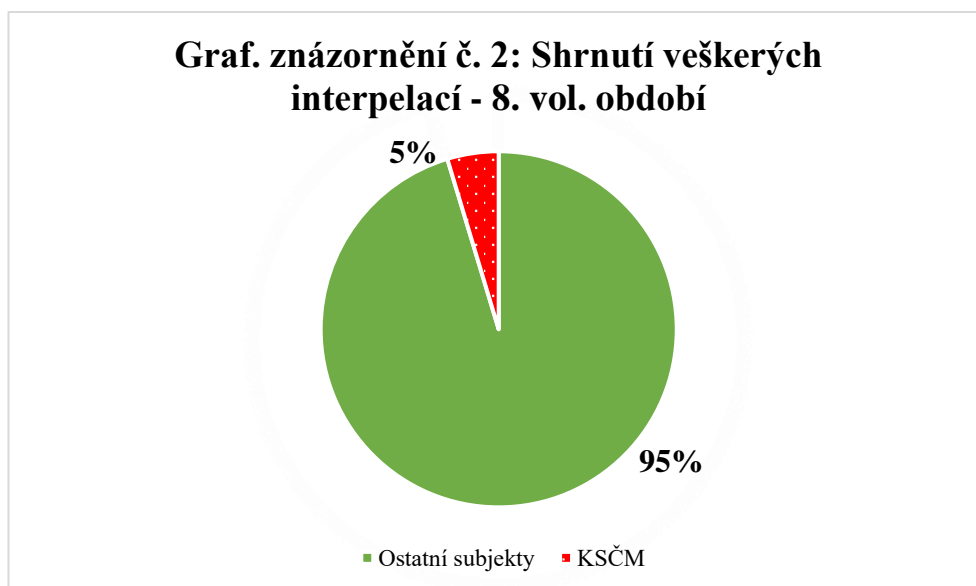
Zvolené subjekty do Poslanecké sněmovny	Množství písemných interpelací	Množství písemných interpelací (%)	Množství ústních interpelací	Množství ústních interpelací (%)
ANO	1	0 %	82	6 %
ČSSD	1	0 %	9	1 %
KDU-ČSL	4	2 %	147	10 %
KSČM	17	7 %	52	4 %
ODS	62	27 %	251	17 %
Piráti	63	27 %	410	28 %
SPD	62	27 %	200	14 %
STAN	18	8 %	206	14 %
TOP09	5	2 %	82	6 %
Nezařazení			25	2 %
Celkem	233	100 %	1464	100 %

Zdroj tabulky: autorka práce, zdroj dat: psp.cz

Z tohoto množství bylo celkem 17 písemných interpelací a 52 ústních interpelací z klubu KSČM (psp.cz).

Na následujícím grafu jsou zaznamenány ony písemné interpelace KSČM za osmé volební období. V tomto období komunisté podali pouze 19 písemných interpelací z celkového počtu 246.

Na tomto grafu je opět znázorněná celková interpelační aktivita poslanců KSČM oproti ostatním subjektům zvoleným do Poslanecké sněmovny.

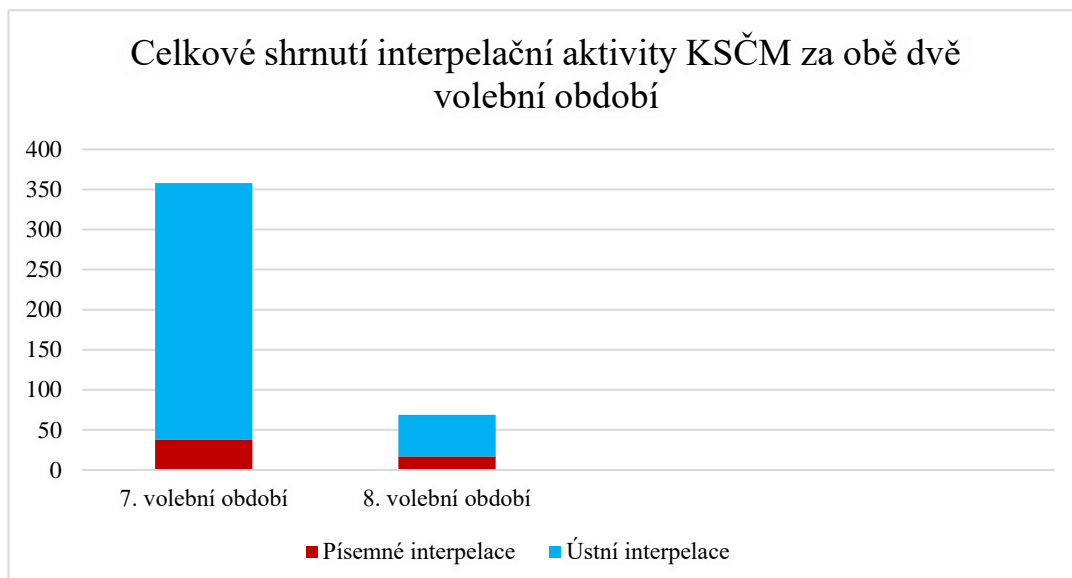

Zdroj grafu: autorka práce, zdroj dat: psp.cz

K těmto výsledkům jsem opět došla tak, že jsem sečetla množství obou dvou typů interpelací, ze kterých jsem ovšem odečetla interpelace KSČM. Je to tedy $233-17=216$ (písemné interpelace) a $1464-52=1412$ (ústní interpelace). KSČM tedy celkem podalo $17+52=69$ interpelací, zbylé subjekty pak $233+1464=1697$ interpelací.

Na závěrečných grafech k poměrování interpelační aktivity KSČM za 7. a 8. volební období tedy můžeme vidět jasný rozdíl, kdy byla interpelační aktivita KSČM větší. Osmé volební období je specifické tím, že zde je pro výzkum relevantní pouze doba, kdy byla u moci druhá vláda Andreje Babiše.

Během 7. volebního období KSČM směrem k vládě vzneslo celkem 358 interpelací (38 písemných a 320 ústních). Zatímco během osmého volebního období to bylo pouze 87 interpelací (19 písemných a 52 ústních) (psp.cz).

Zdroj grafu: autorka práce, zdroj dat: psp.cz

Z jednotlivých grafů výše vyplývá, že komunističtí poslanci v interpelování členů vlády byli rozhodně aktivnější v sedmém volebním období, tedy za většinové vlády Bohuslava Sobotky, kdy byli na straně tzv. skutečné opozice. Členy vlády interpelovali, ať ústně či písemně, skoro čtyřikrát více, jak v následujícím, osmém, volebním období, ve kterém byli stranou, která se aktivně hlásila k podpoře menšinové vlády Andreje Babiše.

Očekávání pro výsledky tohoto výzkumu bylo naplněno. KSČM se v sedmém volebním období chovala jako typická opoziční strana. V osmém volebním období svůj přístup k interpelování změnila v souladu s teorií o menšinových vládách, neboť KSČM vyjádřilo podporu menšinové vládě Andreje Babiše.

3.3. Interpelovaná témata a jejich souvislost s volebním programem KSČM za 7. volební období

Druhá část tohoto výzkumu se opět týká interpelací poslanců zvolených za KSČM. Tentokrát je však předmětem výzkumu obsahová stránka jejich interpelací. Cílem je zjistit, do jaké míry jejich interpelovaná témata souvisí s obsahy jejich dvou volebních programů. Výzkum bude proveden za každé volební zvlášť. K sedmému vol. období bude přiřazen volební program strany z voleb do Poslanecké sněmovny z roku 2013, k osmému vol. období pak volební program ze stejných voleb z roku 2017.

V tabulce je zahrnuto celkem 13 policy témat. Každá jednotlivá věta z programu KSČM byla zakódována do policy oblasti podle téma, kterého se týkala. Takže tabulce vidíme procentuální zařazení oblastí mezi policy témata. Čím více procent policy téma má, tím častěji je o něm ve volebním programu KSČM zmínka. Na základě toho lze stručně vidět, která z policy témat jsou pro KSČM více prioritní a která méně na základě toho, jak moc mu ve svém volebním programu věnuje prostoru. A v porovnání dále můžeme, kdy u kterých témat je KSČM konstantní a věnuje jim stejné množství pozornosti v obou programech.

Srovnání: volební programy KSČM z let 2013 a 2017

Tabulka ukazuje srovnání dvou volebních programů KSČM.

Tabulka č. 2 – procentuální znázornění množství jednotlivých policy témat ve volebních programech KSČM z let 2013 a 2017.

Policy témata	Vol. program 2013	Vol. program 2017
Finance	18 %	21 %
Soc. stát a zdravotnictví	24 %	16 %
Vzdělání, sport, kultura	9 %	13 %
Bezpečnost	6 %	3 %
Obrana	3 %	4 %
Zahraniční politika	4 %	4 %
Evropa	2 %	5 %
Infrastruktura	5 %	9 %
Společnost	9 %	8 %
Ochrana živ. prostředí	8 %	7 %
Ústavní zřízení	4 %	3 %
Státní správa a soudnictví	6 %	5 %
Imigrace	0 %	1 %
Celkový součet	100 %	100 %

Zdroj tabulky: autorka práce, zdroj dat: kscm.cz

V tabulce č. 2 můžeme vidět, kterým tématům a jak moc se KSČM věnovala ve svých volebních programech. V tom z roku 2013 byla pro stranu jasně prioritní oblast *Sociální stát a zdravotnictví* a za ní *Finance*. Toto může souviset s tím, že v roce 2013 došlo k předčasnému konci středopravicové vlády tvořené pravicovou ODS a dále stranami TOP 09 a VV, později LIDEM (aktualne.cz, 2022). KSČM tedy jako levicová strana ve svém volebním programu navrhla mnoho nových změn právě v těchto klíčových oblastech chodu státu. Ve volebním programu pro parlamentní volby 2017 se k těmto

dvěma oblastem ještě přidal zvýšený zájem o *Vzdělání, sport a kulturu*. V programu tato oblast byla často v souvislosti s financemi, například „Financování soukromých a církevních škol z jejich vlastních zdrojů, ne ze státního rozpočtu.“ nebo „Navyšování platů a zlepšování pracovních podmínek pro pedagogické i nepedagogické pracovníky škol a mistry odborného výcviku.“ (kscm.cz, 2022)

Takže v tabulce můžeme u konkrétních policy oblastí vidět určitou procentuální shodu. Tato shoda ukazuje, že KSČM je v těchto dvou volebních programech víceméně konstantní a tématům, kterými se v programech zabývá, věnuje přibližně stejně velké množství prostoru a pozornosti. Jediný výrazný výkyv je právě v oblasti *Sociálního státu a zdravotnictví* a poté ve *Vzdělání, kultury a sportu*.

Srovnání: ústní interpelace KSČM za 7. a 8. volební období

Následující tabulka ukazuje srovnání množství interpelací za obě dvě volební období zvlášť.

Tabulka č. 3 – procentuální znázornění množství jednotlivých policy témat v ústních interpelacích KSČM za obě dvě zkoumané volební období.

Policy témata	Interpelace 7. vol. ob.	Interpelace 8. vol. ob.
Finance	14 %	22 %
Soc. stát a zdravotnictví	19 %	15 %
Vzdělání, sport, kultura	11%	4 %
Bezpečnost	5 %	7 %
Obrana	7 %	7 %
Zahraniční politika	4 %	4 %
Evropa	1 %	7 %
Infrastruktura	16 %	16 %
Společnost	7 %	7 %
Ochrana živ. prostředí	5 %	2 %
Ústavní zřízení	4 %	2 %
Státní správa a soudnictví	5 %	7 %
Imigrace	2 %	0 %
Celkový součet	100 %	100 %

Zdroj tabulky: autorka práce, zdroj dat: kscm.cz

V tabulce č. 3 vidíme procentuální srovnání ústních interpelací za dvě volební období ve vztahu k policy tématům. Opět je u mnoho policy témat mnoho stejných výsledků, výkyvy lze vidět u oblastí jako jsou *Finance* nebo *vzdělání, sport a kultura*. I tady tedy můžeme vidět, že KSČM v těchto dvou obdobích interpelovala velmi podobně. Podle získaných dat bych tedy neřekla, že na interpelovaná témata měla jejich vyjádřená podpora vládě významnější vliv – KSČM i v 8. vol. období interpelovala velmi podobně jako v 7. vol. období.

Srovnání: volební program 2013 a interpelace za 7. volební období

A konečně tabulka, kde máme policy témata a k nim procentuální srovnání volebního programu strany a ústních interpelací komunistických poslanců. Výsledky sesbíraných dat jsou až na pár výjimek totožné. Vidíme tedy, že témata, která jsou pro stranu prioritní ve volebním programu, jsou pro stranu přibližně stejně prioritní i během jejího parlamentního působení – v převedení na procenta je interpeluje přibližně stejně, jako se jim věnuje ve svém volebním programu.

Téměř totožný procentuální zisk mají témata jako *Vzdělání, sport a kultura, Bezpečnost, Zahraniční politika, Evropa* nebo *Státní správa a soudnictví*. Jak ve volebním programu, tak v interpelacích má největší procentuální zisk policy téma *Sociální stát a zdravotnictví*. K tomu tématu bylo v programu věnováno celkem 49 vět, mezi kterými bylo například „Výstavbu a modernizaci domovů a zařízení pro seniory, včetně stacionářů pro seniory vyžadující celodenní péči, zachování současných sociálních zařízení pro seniory při důrazu na rozvoj terénních služeb, které seniorům umožní zůstat v domácím prostředí.“ nebo „Zajištění kvalitních veřejných a sociálních služeb dostupných všem potřebným občanům.“ (kscm.cz, 2022) Co se týká interpelací, tak toto téma jich celkem obsahovalo 63 a obsahovaly například následující dotazy „ve věci zajištění bezpečí pacientů v nemocnicích v ČR,“ „ve věci vzdělávání lékařů ZZS“ nebo „ve věci dávek v hmotné nouzi v poukázkách“ (psp.cz, 2022). Tento výsledek odpovídá teorii, která tvrdí, že KSČM je (a sama se tak označuje) levicová strana hlásající socialismus. Proto by zjištění, že se sociálním otázkám věnuje v poměru k ostatním více, nemělo být překvapující, neboť souvisí s předpokladem.

Jediný větší výkyv je tu v případě *Infrastruktury*, které strana věnovala více prostoru během interpelací než ve svém programu. V programu se toto téma vyskytlo celkem 11x, během interpelací však zaznělo 52x. Infrastruktura je téma, které interpelovali především poslanci, kteří jsou zvoleni za oblasti, ke kterým se konkrétní otázka k infrastruktuře vztahuje. Například poslanec KSČM Jiří Valenta byl zvolen za Plzeňský kraj a jedna z jeho ústních interpelací byla podána „ve věci nekvalitní úpravy vozovky

I/27 Plzeň – Přeštice“ (psp.cz, 2022). Poslankyně Marta Semelová, která byla do dolní komory zvolena za Hlavní město Prahu, se zase dotazovala „ve věci pražského okruhu“ (psp.cz, 2022). Tady se potvrzuje teorie, že během interpelací se najdou tací poslanci, kteří se premiéra nebo členů jeho vlády dotazují na ve věcech, které se týkají kraje, za který byli do Parlamentu zvoleni. Výsledek tohoto výzkumu tedy potvrzuje tvrzení Martina Shanea, který tento jev popisuje na irském případu.

Důležité je také zmínit téma *Imigrace*. Ve volebním programu k němu není jediná zmínka, přesto bylo mezi interpelacemi zaznamenáno, a to konkrétně 6x. Poslanci se dotazovali například „ve věci zdravotních rizik souvisejících s migrací,“ „ve věci migrace v Itálii“ nebo „ve věci migrace - ochrany ČR“ (psp.cz, 2022). To, že o tom ve volebním programu z roku 2013 není zmínka, může souviset s faktem, že tzv. Migrační krize v Evropě vypukla až v roce 2015, a to v důsledku války v Sýrii (EU zpravodajství, 2020).

Tabulka č. 4 – srovnání procentuálního množství ústních interpelací KSČM za 7. volební období a procentuálního zahrnutí témat ve volebním programu strany z roku 2013.

Policy témata	Vol. program 2013	Interpelace za 7. vol. ob.	Procentuální rozdíl
Finance	18 %	14 %	4 %
Soc. stát a zdravotnictví	24 %	19 %	5 %
Vzdělání, sport, kultura	9 %	11%	2 %
Bezpečnost	6 %	5 %	1 %
Obrana	3 %	7 %	4 %
Zahraniční politika	4 %	4 %	0 %
Evropa	2 %	1 %	1 %
Infrastruktura	5 %	16 %	11 %
Společnost	9 %	7 %	2 %
Ochrana živ. prostředí	8 %	5 %	3 %
Ústavní zřízení	4 %	4 %	0 %
Státní správa a soudnictví	6 %	5 %	1 %
Imigrace	0 %	2 %	2 %
Celkový součet	100 %	100 %	-

Zdroj tabulky: autorka práce, zdroj dat: kscm.cz

Na základě tohoto výzkumu pro ústní interpelace KSČM za 7. volební období a otázce, zda KSČM interpelují to, co mají ve svém volebním programu, bych tedy odpověděla, že ano. KSČM až na drobné výjimky v 7. volebním období interpelovalo témata ve stejném procentuálním rozsahu, jako byly zahrnuty do jejich volebního programu z roku 2013. Výsledek tohoto výzkumu tedy potvrzuje teorii, a to ve smyslu chování opravdové

opoziční strany a jejího přístupu k vládě, neboť KSČM tuto vládu aktivně interpelovali po celé volební období.

Srovnání: volební program 2017 a interpelace za 8. volební období

Poslední tabulka nám ukazuje to samé jako tabulka č.4, akorát se jedná o data z volebního programu 2017 a ústních interpelací za osmé volební období. I tady jsou výsledky v procentuálním vyjádření programu a interpelace velmi podobné. Větší výkyv je pouze u *Vzdělání, sportu a kultury* a u *Infrastruktury*.

Ke *Vzdělání, sportu a kultuře* bylo ve volebním programu z roku 2017 věnováno celkem 19 bodů, mezi kterými bylo například „Zodpovědnost státu za kvalitu, financování a dostupnost vzdělávání s důrazem na chybějící technické a učňovské profese. Sladění oborů vzdělávání s potřebami pracovního trhu.“ nebo „Podporu celoživotního vzdělávání, včetně univerzit třetího věku.“ (kscm.cz, 2022). Interpelací k tomu téma padly pouze dvě – „ve věci nepořádek v muzejních sbírkách 2016-18“ a „ve věci sportovní reprezentace ČR = velký státní znak“ (psp.cz, 2022).

Co se týká *infrastruktury*, té bylo v programu věnováno celkem 13 bodů, mezi které patří třeba „Právo na internet a bezpečnost chytrých technologií. Zpřístupnění elektronických služeb a elektronických informací občanovi, odstranit překážky v elektronizaci správy.“ nebo „Rozvíjení dopravní infrastruktury. Podporu ekologicky šetrných druhů dopravy, zejména kombinované dopravy, vnitrozemské vodní dopravy a železniční dopravy. Preferenci hromadné veřejné dopravy cestujících do škol, k orgánům veřejné správy a moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení atd. před individuální ve městech a aglomeracích. Podporu státem zřízených národních dopravců.“ (kscm.cz, 2022). V případě interpelací na toto téma padlo devět dotazů. Poslanci se dotazovali například „ve věci odvolání ministra dopravy Kremlíka“ nebo „ve věci investice do železniční infrastruktury“ (psp.cz, 2022).

Tabulka č. 5 – srovnání procentuálního množství ústních interpelací KSČM za 8. volební období, přesněji za období druhé Babišovy vlády, a procentuálního zahrnutí témat ve volebním programu strany z roku 2017.

Policy témata	Vol. program 2017	Interpelace za 8. vol. ob.	Procentuální rozdíl
Finance	21 %	22 %	1 %
Soc. stát a zdravotnictví	16 %	15 %	1 %
Vzdělání, sport, kultura	13 %	4 %	9 %
Bezpečnost	3 %	7 %	4 %
Obrana	4 %	7 %	3 %
Zahraniční politika	4 %	4 %	0 %
Evropa	5 %	7 %	2 %
Infrastruktura	9 %	16 %	7 %
Společnost	8 %	7 %	1 %
Ochrana živ. prostředí	7 %	2 %	5 %
Ústavní zřízení	3 %	2 %	1 %
Státní správa a soudnictví	5 %	7 %	2 %
Imigrace	1 %	0 %	1 %
Celkový součet	100 %	100 %	-

Zdroj tabulky: autorka práce, zdroj dat: kscm.cz

I v tomto případě je má odpověď na výzkumnou otázku, zda komunisté interpelují to, co mají ve volebním programu, ano, neboť přesto, že shoda není stoprocentní (což zřejmě ani není možné), je patrná. Z výzkumu vyplývá, že množství prostoru, které komunisté věnují jednotlivým tématům ve svých programech, se následně shoduje v obsazích jejich (ústních) interpelací. Je zde také patrný jistý úbytek interpelací oproti předchozímu volebnímu období. Tento jev téměř jistě souvisí s vyjádřením podpory

menšinové vládě, s tím souvisí nižší interpelační aktivita, neboť opoziční strana podporující menšinovou vládu je k její kritice zdrženlivější, takže i proto interpeluje méně často.

3.4. Vyhodnocení výsledků obou výzkumů

První výzkum této práce se věnuje porovnání interpelační aktivity poslanců KSČM za dvě volební období. V prvním zkoumaném (sedmém) volebním období vládu poslanci KSČM interpelovali podstatně více než ve druhém zkoumaném (osmém) volebním období. V sedmém volebním období bylo komunisty podáno celkem 358 interpelací. Z tohoto množství jich bylo 38 písemných a 320 ústních, v osmém volebním období to však bylo pouze 69, z toho 17 písemných a 52 ústních.

V porovnání s ostatními (opozičními) politickými subjekty si KSČM nevedla zle. Vedle je s podobným množstvím podaných interpelací třeba rovněž opoziční ODS nebo TOP09. Tento výsledek výzkumu se tedy víceméně shoduje s tvrzením teorie, že čistě opoziční strany vládu interpelují více, než strany které tvoří koalici anebo se hlásí k podpoře vlády.

Druhý výzkum se věnuje srovnání interpelací s volebními programy strany. Cílem bylo zjistit, jestli se komunisté během interpelací věnují tomu, co mají ve svých volebních programech. Z analýzy, kde došlo zaprvé ke kódování jednotlivých vět podle policy téma, kterého se týkaly, z obou programů zvlášť a zadruhé ke kódování jejich jednotlivých ústních interpelací, rovněž podle policy téma, kterého se týkaly. Tyto výsledky byly pro větší přehlednost převedeny na procenta v obou případech.

Z tohoto výzkumu vyplývá, že komunisté v obou volebních obdobích věnovali přibližně stejné množství pozornosti tématům z programu i během interpelací. Odpověď na druhou část výzkumné otázky je tedy ano – komunisté v těchto určitých volebních obdobích interpelují to, co mají ve svých volebních programech.

Závěr

Hlavním zkoumaným předmětem této bakalářské práce byly poslanecké interpelace. V demokratických zemích, kterou Česká republika je, patří interpelace mezi důležité nástroje, jakým parlamentní opoziční strany kontrolují vládu. Jejich primární podstatou je kladení dotazů, a to buď písemnou nebo ústní formou, na premiéra či členy vlády. Interpelace ale zdaleka neslouží pouze jen ke kontrole vlády. Poslanci mohou pomocí interpelací vládě sdělovat i důležitá fakta, informovat je nebo jim sdělit vlastní úhel pohledu na daný problém. Předseda vlády či ministři by zpravidla daný dotaz měli zodpovědět co nejuspokojivěji, k čemuž ovšem ne vždy dojde.

Poslanecké interpelace jsem se rozhodla zkoumat u Komunistické strany Čech a Moravy. Cílem bylo porovnat jejich interpelační aktivitu za dvě uplynulá volební období Poslanecké sněmovny PČR, a to konkrétně za sedmé a osmé. V sedmém volebním období, které se datuje v letech 2013 až 2017 byla sestavena trojkoaliční vláda Bohuslava Sobotky se zaručenou stojedničkou v dolní komoře. Komunisté tehdy zůstali čistou opoziční stranou bez jakékoliv předem domluvené podpory vlády. V následujícím – osmém období tomu však tak nebylo. Až na druhý pokus se podařilo sestavit vládu Andreji Babišovi, která se pro nedostatek hlasů ve Sněmovně domluvila právě s KSČM na podpoře. Vláda zůstala menšinová a komunisté ji zaručili podporu při hlasování, aby usnadnili schvalování vládních zákonů. Tato podpora sice nevydržela věčně, přesto trvala větší část existence této vlády.

V každém z těchto volebních období tedy komunisté měli odlišný přístup a vztah k vládě. Toto je hlavní důvod srovnávání jejich interpelační aktivity. Od stran, které jsou tzv. čistou opozicí se zpravidla očekává větší interpelační aktivita, než od stran, které jsou koaliční nebo vládu podporující. První část výzkumné otázky se věnovala srovnání interpelační aktivity komunistických poslanců za tato dvě období. A druhá souvisela s obsahy jejich interpelací v porovnání s jejich dvěma volebními programy z let 2013 a 2017.

V první části výzkumu jsem zaznamenala množství písemných i ústních interpelací, které vládám kladli jak komunisté, tak i zbylé politické subjekty. Můj předpoklad pro tuto část výzkumu byl, že komunisté budou interpelovat poněkud aktivněji v prvním zkoumaném volebním období a že se interpelacemi přiblíží alespoň jedné z ostatních opozičních stran. K čemuž došlo, komunisté podali podobné množství interpelací jako ODS, která v té době byla rovněž v opozici. A výrazněji více jak v osmém období.

Ve druhé části výzkumu jsem analyzovala volební programy a ústní interpelace KSČM. Cílem bylo zjistit, zda rozsah interpelací věnovaný konkrétním policy tématům odpovídá důležitosti, kterou tato témata zaujímají v programu strany a poté to procentuálně vyjádřit. Zde se můj předpoklad pro výsledek výzkumu trochu lišil s jeho výsledkem, neboť jsem nečekala tak velkou shodu mezi jednotlivými body, které KSČM interpeluje a které jsou zároveň ve stejném procentuálním množství obsaženy v programu strany. Předpokládala jsem, že KSČM coby levicová strana budou svou pozornost směřovat především na oblasti jako je sociální stát a zdravotnictví nebo vzdělání, sport a kulturu. Těm to oblastem bylo ve volebním programu 2013 věnováno celkem 24 % a 9 %, čtyři roky poté 16 % a 13 %, což je nejvíce ze všech oblastí. A velmi podobně tato témata poslanci strany zahrnuli i do svých ústních interpelací. V osmém volebním období pak došlo k překvapení u téma infrastruktura, které bylo o 7 % více interpelováno než jaké mu bylo věnováno množství prostoru ve volebním programu z roku 2017. V sedmém volebním období byly potvrzeny i určité shody, které se týkaly tvrzení z teorie, že poslanci mají velmi často tendenci interpelovat témata, která se vztahují k oblasti, za kterou byli do Parlamentu zvoleni.

Ráda bych zde také uvedla, že data sesbíraná z druhého volebního období se mohou lehce vychylovat normálu, neboť na jaře 2020 začala koronavirová krize a jak uvádí teorie – v krizi obvykle bývají politické subjekty aktivnější. Další výchylka může být také zaznamenána v množství poslanců KSČM, neboť v každých volbách měli jiný počet křesel. A také v případě různé délky volebních období. To druhé je pro

tento výzkum kratší než první, neboť Babišova menšinová vláda, kterou komunisté podporovali, vznikla relativně pozdě po volbách. Výzkum je kvantitativní, takže se dá očekávat, že obě proměnné se od sebe mohou trochu lišit. Je totiž nemožné najít dvě úplně ideální volební období.

Význam a přínos této práce spočívá v analýze interpelací podaných jednou politickou stranou za dvě za sebou jdoucí volební období, a to s tím, že v každém ze zkoumaných období měla tato jedna strana vždy jiný vztah k vládě. Zjištění vyplývající z tohoto výzkumu nám ukazují výše zmíněné rozdíly a dokazují tak, že přístup strany k interpelacím se na základě jejího vztahu k vládě liší. Výsledky této práce mohou být dále použity pro podobné výzkumy, například lze zkoumat hlasování poslanců – zda dodržují slib, jaký dali menšinové vládě, a hlasují, jak vláda požaduje, nebo zda i přes slíbenou podporu mají výtky.

Použité prameny a zdroje

ANO podepsalo koaliční smlouvu s ČSSD i dohodu s KSČM. Podívejte se, k čemu se strany zavazují (2018, July 10). *Česká televize, ČT24*. Dostupné na <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2533984-ano-podepise-koalicni-smlouvu-i-dohodu-o-toleranci-s-kscm>.

Babiš by na vyjednávání s ČSSD o vládě rád přizval komunisty. Chceme to urychlit, vysvětloval (2018, March 20). *Aktuálně.cz*. Dostupné na <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/babis-chce-pristi-tyden-k-vyjednani-s-cssd-o-vlade-prizvat/r~158bd0b82c7411e883510cc47ab5f122/>.

Babiš: Vláda odsouhlasila demisi, na Hrad ji doručím osobně (2018, January 17). *Seznam Zprávy*. Dostupné na <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/premier-babis-se-vyjadri-k-nevysloveni-duvery-vlade-a-k-doporuceni-k-trestnimu-stihani-41759>.

Bartoniček, R. (2018, July 2). Schváleno. KSČM získá největší podíl na moci od revoluce. Kromě podpory "svých" zákonů požadují po Babišovi místa v dozorčích radách.“ *Hospodářské noviny*. Dostupné na <https://archiv.hn.cz/c1-66184470-schvaleno-kscm-ziska-nejvetsi-podil-na-moci-od-revoluce>.

Borghetto, E. (2015). *Questioning the government in time of crisis. A comparative analysis of the content of parliamentary questions in Italy, Portugal and Spain*. Dostupné na <http://recursos.march.es/web/ceacs/actividades/miembros/Borghetto.pdf>.

Collins English Dictionary. (2022). Interpellate definition. Dostupné z <https://www.dictionary.com/browse/interpellate>.

Flemming, J. Ch. (2018). Denmark: strengthened opposition, jet high levels of cooperation. In E. De Giorgi & G. Ilonszki, *Opposition Parties in European Legislatures*. New York: Taylor and Francis.

Green-Pedersen, C. (2009). Bringing Parties Into Parliament: The Development of Parliamentary Activities in Western Europe. *Party politics*, 6(3), 347-369. Dostupné na Sage: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1354068809341057>.

Green-Pedersen, C. & Mortensen P. (2010). Who sets the agenda and who responds to it in the Danish parliament? A new model of issue competition and agenda-setting. *European Journal of Political Research* 49: 257–281.

Hlaváček, P. & Holzer, J. (2008). *Opozice v nedemokratických režimech*. Muni Journals. Dostupné na <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4406/6108>.

Hloušek, V., Kopeček, L. & Šedo, J. (2018). *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal Publishing.

Je sečteno. ANO jednoznačně vyhrálo volby. Babiš nabídl jednání všem stranám (2017, October 21). Česká televize, ČT24. Dostupné na <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2280709-zive-je-secteno-ano-jednoznacne-vyhralo-volby-babis-nabidl-jednani-vsem-stranam>.

Kejzlar, J. & Kosová, P. (2018, March 20). Babiš chce příští týden přibrat KSČM k jednání o programu vlády. *Seznam Zprávy*. Dostupné na <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vecere-v-lanech-babis-dorazil-k-zemanovi-sbirat-rady-jak-na-cssd-43932>.

Komunistická strana Čech a Moravy, KSČM. (2022). Dostupné na <https://www.kscm.cz/cs>.

Komunisté podpoří novou vládu při hlasování o důvěře. Nemám k tomu komentář, řekl Babiš (2018, June 30). *Lidovky.cz*. Dostupné na https://www.lidovky.cz/domov/kscm-bude-ve-snemovne-tolerovat-mensinovou-vladu-ano-a-cssd.A180630_125445_In_domov_ele.

Komunisté podpoří novou vládu při hlasování o důvěře. Nemám k tomu komentář, řekl Babiš (2018, June 30). *Lidovky.cz*. Dostupné na https://www.lidovky.cz/domov/kscm-bude-ve-snemovne-tolerovat-mensinovou-vladu-ano-a-cssd.A180630_125445_In_domov_ele.

Kopeček, L. (2013). *Opoziční smlouvy „za kopečky“ I.: Byl pakt ČSSD a ODS z let 1998–2002 demokratickou deviací?* Dostupné na Research Gate: https://www.researchgate.net/publication/276232462_Opozicni_smlouvy_z_a_kopecky_I_Byl_pakt_CSSD_a_ODS_z_let_1998-2002_demokratickou_deviaci.

Kopeček, L. (2013). *Opoziční smlouvy „za kopečky“ II.: Byl pakt ČSSD a ODS z let 1998-2002 demokratickou deviací?(druhá část)*. Dostupné na Journals Muni: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4531/3597>.

KSČM vypověděla dohodu o podpoře vlády ANO a ČSSD. Ztratili jsme důvěru, říká Filip (2021, April 13). *Aktuálně.cz*. Dostupné na <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/komuniste-chteji-jednat-s-lidry-ano-o-tolerancni-smlouve-jes/r~94561dce9c4511eb9f15ac1f6b220ee8/>.

KSČM. (2022). *Náš program – programové dokumenty KSČM, Volby 2017*. Dostupné na https://www.kscm.cz/sites/default/files/soubory/Program%20KS%C4%8C%20M/volebni_program_kscm_pro_volby_do_ps_pcr_2017.pdf.

KSČM. (2022). *Náš program – programové dokumenty KSČM*. Dostupné na https://www.kscm.cz/sites/default/files/soubory/Program%20KS%C4%8C%20M/Nadeje_pro_Ceskou_republiku%20%282004%29.pdf.

Kubát, M. (2018). *Politická opozice v teorii a středoevropské praxi*. Dokořán, Praha 2018.

Migrační krize v Evropě (2020, November 3). *Zpravodajství: Evropský Parlament*. Dostupné na <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20170629STO78631/migracni-krize-v-evrope>.

Novák, M. (1995). *Systémy politických stran a základní modely opozice*. Sociologický časopis. Dostupné na JStore: <https://www.jstor.org/stable/41131053>.

Opozice kritizovala postup vlády během epidemie, podle Zaorálka ale nesehlala (2020, June 4). *Deník.cz*. Dostupné na

https://www.denik.cz/z_domova/opozice-kritika-vlada-koronavirus-zaoralek-20200604.html.

Perknerová, K. (2017, October 31). Zeman pověřil Babiše jednáním o vládě. Na předčasné volby zapomeňte, vzkázal. *Deník.cz*. Dostupné na https://www.denik.cz/z_domova/video-zeman-poveri-babise-jednanim-o-sestaveni-vlady-20171031.html.

Podle očekávání. Babišova vláda důvěru sněmovny nedostala, podpořilo ji jen 78 poslanců (2018, January 16). *iRozhlas.cz*. Dostupné na https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/premier-andrej-babis-neduvera-poslanecka-snemovna-mensinova-vlada-demise-hnuti_1801161555_haf.

Po celodenním maratonu má Babišova druhá vláda důvěru (2018, July 17). *Česká televize, ČT24*. Dostupné na <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2534680-po-celodennim-maratonu-ma-babisova-druha-vlada-duveru>.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. (2022). *Přehled ústních interpelací*. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/interp.sqw?o=8&k=3>.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. (2022). *Sněmovní tisky*. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?tqb1=2&utq=2&o=8&na=&tqb25=&tqb26=&tqa30=on&ra=20>.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. (2022). *Sněmovní tisky – Písemné interpelace*. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?tqb1=2&utq=2&o=7&na=&tqb25=&tqb26=&tqa30=on&ra=20>.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. (2018). *17. schůze, 7. hlasování, 12. července 2018, 00:47 Žádost vlády České republiky o vyslovení důvěry*. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?g=68040&l=cz>.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. (2022). *Žádost vlády České republiky o vyslovení důvěry*. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?g=58720&l=cz>.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. (2022). Zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Dostupné na https://www.psp.cz/docs/laws/1995/90.html#_16.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. (2018). 5. schůze, 8. hlasování, 16. ledna 2018, 15:28 Žádost vlády České republiky o vyslovení důvěry. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?g=67263&l=cz>.

Prezident doporučil Babišovi, aby jednal o vládě s komunisty a Okamurou (2018, April 10). *E15.cz*. Dostupné na <https://www.e15.cz/domaci/prezident-doporucil-babisovi-aby-jednal-o-vlade-s-komunisty-a-okamurou-1345501#>.

Shane, M. (2011). Using Parliamentary Questions to Measure Constituency Focus: An Application to the Irish Case. *Political studies*, 59(2), 472-488. Dostupné na Sage: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1111/j.1467-9248.2011.00885.x>.

Shane, M. (2012). Parliamentary Questions, the Behaviour of Legislators, and the Function of Legislatures: An Introduction. In P., Norton, *Library of Legislative Studies* (pp. 1-13). New York: Taylor and Francis.

Štokrání, M. (2018, October 9). Historický debakl. Komunisti se poprvé od svého založení nedostali do Parlamentu, vedení odstoupilo. *iRozhlas.cz*. Dostupné na https://www.irozhlas.cz/volby/kscm-vojtech-filip-snemovni-volby-historicky-debakl-komunistu_2110091844_zpo.

Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, ombudsman. (2014). *Část šestnáctá – Interpelace*. Ostrava: Sagit.

Většina vedení KSČM hlasovala pro konec tolerance vlády (2021, April 6). *Česká televize, ČT24*. Dostupné na <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3294033-vetsina-vedeni-kscm-hlasovala-pro-konec-tolerance-vlady>.

Vláda České republiky. (2022) . *II. vláda Andreje Babiše (27.6.2018-17.12.2021)*. Dostupné na <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2018-cr/andrej-babis-ii/prehled-clenu-vlady-andreje-babise-27-6-2018-trva-175411/>.

Vláda České republiky. (2022). *Koaliční smlouva mezi ČSSD, hnutím ANO 2011 a KDU-ČSL na volební období 2013 – 2017*. Dostupné na <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/koalicni-smlouva-mezi-cssd--hnutim-ano-2011-a-kdu-csl-na-volebni-obdobi-2013---2017-115459/>.

Vláda vyhlásila nouzový stav, omezila hromadné akce či otevírací dobu restaurací (2021, November 25). *Česká televize, ČT24*. Dostupné na <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3405162-vlada-se-mimoradne-sejde-kvuli-problemum-nemocnic-podle-babise-je-pripravena-vyhlasit>.

Vláda Petra Nečase (2020, February 26). *Aktuálně.cz*. Dostupné na <https://www.aktualne.cz/wiki/politika/vlada-petra-necase-necasova-vlada/r~i:wiki:703/>.

Vláda České republiky. (2014). *Vláda premiéra Sobotky získala důvěru Poslanecké sněmovny*. Dostupné na <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-premiera-sobotky-ziskala-duveru-poslanecke-snemovny--116009/>.

Vláda České republiky. (2022). *Přehled členů: Vláda Bohuslava Sobotky (29.01.2014 - 13.12.2017)*. Dostupné na https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2013-cr/bohuslav_sobotka/prehled-clenu-vlady-bohuslava-sobotky-29-01-2014---trva-124534/.

Vláda České republiky. (2017). *Vláda Bohuslava Sobotky 2014–2017*. Dostupné na https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-bohuslava-sobotky-2014_2017-160956/.

Vláda České republiky. (2013). *Koaliční smlouva mezi ČSSD, hnutím ANO 2011 a KDU-ČSL na volební období 2013 – 2017*. Dostupné na https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/koalicni_smlouva.pdf.

Vláda České republiky. (2018). *Programové prohlášení vlády*. Dostupné na <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni-vlady-162319/>.

Vláda České republiky. (2018). *I. vláda Andreje Babiše (13.12.2017-27.06.2018)*. Dostupné na <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2017-cr/andrej-babis-i/prehled-clenu-vlady-andreje-babise-13-12-2017-27-06-2018-166989/>.

Vláda České republiky. (2022). *I. vláda Andreje Babiše (13.12.2017-27.06.2018)*. Dostupné na <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2017-cr/andrej-babis-i/prehled-clenu-vlady-andreje-babise-13-12-2017-27-06-2018-166989/>.

Vodička, K. & Cabada, L. (2007). *Politický systém České republiky*. Praha: Portál.

Volby.cz. (2022). *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25.10. – 26.10.2013*. Dostupné na <https://volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>.

Volby.cz. (2022). *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS)*. Dostupné na <https://volby.cz/pls/ps2017nss/ps52?xjazyk=CZ>.

Volby.cz. (2022). *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS)*. Dostupné na <https://volby.cz/pls/ps2017nss/ps53?xjazyk=CZ&xv=1>.

Wiberg, M. (1995). Parliamentary Questioning: Control by Communication?. In H. Döring, *Parliaments and Majority Rule in Western Europe* (pp. 179-222). Mannheim: University of Mannheim.

Zajc, D. (2016). Role of Opposition in Contemporary Parliamentary Democracies – the Case of Slovenia. *Journal of Comparative Politics* 9(1), 19-35.

Zeman podepsal konec sněmovny a vyhlásil volby (2013, August 28). *Aktuálně.cz*. Dostupné na <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/zeman-podepsal-konec-snemovny-cekani-na-volby-zacalo/r~66f96f540fba11e3ba0b002590604f2e/>.

Zeman pověřil Fialu jednáním o sestavení vlády (2021, November 9). *Česká televize, ČT24*. Dostupné na <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3398018-zeman-poveril-fialu-jednanim-o-sestaveni-vlady>.